

Będzie z tego chleb

FILMOWE WARSZTATY REJESTROWANIA
LOKALNYCH TRADYCJI

„Będzie z tego chleb. Filmowe warsztaty rejestrowania lokalnych tradycji” to projekt, który przygotowaliśmy z myślą o dzieciach i młodzieży szkolnej z terenu gminy Wieniawa, ale równie dobrze mógł zostać zrealizowany w innej gminie o podobnym potencjale. Pomysłodawcą przedsięwzięcia jest Piotr Piasta – artysta wizualny, niezależny twórca filmów dokumentalnych i animator kultury, który w pobliskim Brudnowie ma swoją pracownię.

Do udziału w naszych projektowych zajęciach zaprosiliśmy wszystkich młodych mieszkańców gminnych miejscowości, którzy interesują się poznawaniem tutejszej historii i kultury oraz bliska jest im praca z aparatem fotograficznym, kamerą czy nawet nagrywanie filmów smartfonem. Projekt opracowaliśmy w atrakcyjnej formie warsztatów filmowych, w trakcie których zapoznaliśmy uczestników z multimedialnymi technikami rejestrowania, montażu i obróbki nagrań, a następnie nabyte umiejętności wykorzystaliśmy do utrwalenia relacji i opowieści najstarszych mieszkańców z okolicznych miejscowości. Uczestnicy, pod opieką instruktora warsztatów – Piotra Piasty, nagrali serię filmów z relacjami senierek, dotyczących szeroko pojmowanego tematu dawnego jedzenia na wsi – od uprawy, poprzez przetwarzanie żywności, przygotowywanie posiłków po sposoby jadania i potrawy. Posłużyły one do stworzenia cyklu krótkich form dokumentalnych, zaprezentowanych premierowo podczas pokazu podsumowującego projekt w świetlicy w Żukowie, na który zaprosiliśmy mieszkańców gminy Wieniawa – rodziców i przyjaciół uczestników, seniorów z pobliskiego Dziennego Domu Seniora „Wigor” oraz lokalne władze.

Merytorycznym wsparciem działań realizowanych w trakcie warsztatów filmowych były treści, które przygotował dla uczestników projektu dr Michał Kierzkowski – specjalista w dziedzinie „oral history”, współautor i realizator licznych projektów historii mówionej, w tym projektów animacyjnych z młodzieżą. Zgromadzone w formie mini przewodnika informacje i porady – jak przygotować się do zbierania ustnych relacji świadków, jak i o co pytać, by zarejestrowany materiał był wartościowy, jak postępować z rozmówcą i w końcu, jak archiwizować i udostępniać swoją pracę – dał naszej projektowej młodzieży spory zastrzyk wiedzy i praktycznych wskazówek.

Dla naszych uczestników zaplanowaliśmy także energetyczne i pełne ich własnej ekspresji warsztaty muralu, które pozwoliły im na mały oddech od pełnych skupienia i uważności zajęć filmowych. Poprowadziła je doświadczona instruktorka i animatorka twórczych działań skierowanych do dzieci i młodzieży – Małgorzata Karkosz, która jest także autorką tego malarskiego projektu. Mural powstał na ścianach świetlicy wiejskiej w Żukowie, należącej do Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Wieniawie, a swoją tematyką odwołuje się do idei projektu oraz miejscowych tradycji kulinarnych. Doskonale wpisuje się także w okoliczny pejzaż, który wypełniają pola uprawne, przydomowe ogródki warzywne i sady. Jesteśmy przekonani, że mural będzie przypominał o naszych działaniach nie tylko dzieciom i młodzieży, uczęszczającej do tutejszej świetlicy, ale także mieszkańcom całej gminy Wieniawa.

BOHATERKI WARSZTATOWYCH NAGRAŃ

z gminy Wieniawa

Władysława Bączek
z Konicisk

Alicja Ślifirozyk
z Jabłoniczy

Janina Jaworska
z Wieniawy

Teresa Bienkowska
z Kochanowa Wieniawskiego

Janina Kwintal
z Komycisk

Janina Kwiecień
z Żukowa

Teresa Kapturska
z Jabłonicy

Ideą naszego projektu i celem, który nam przyświecał, było zainteresowanie miejscowej młodzieży lokalną historią i wartościami, pokazanie, jak ważnym i cennym źródłem wiedzy na temat tutejszej przeszłości, kultury i tradycji są wspomnienia najstarszych mieszkańców tego regionu. Pretekstem do tego stały się opowieści miejscowych seniorek, związane z szeroko pojmowanym tematem dawnego jedzenia na wsi – od uprawy zbóż, warzyw, owoców, przez zwyczaje związane z przetwarzaniem żywności, przygotowywaniem i spożywaniem posiłków po tradycje świąteczne opowiadające o innym, niż codzienne jadło; opowieści odchodzące bezpowrotnie wraz z wiekowymi mieszkańcami gminy. Jednak utrwalane i ocalane od zapomnienia przez najmłodsze pokolenie, mają potencjał, aby stać się załącznikiem archiwum społecznego, gromadzącego przekazy na temat wspólnej przeszłości i tworzącym miejscową tożsamość, być źródłem skłaniającym do refleksji nad, ulegającą obecnie silnym przemianom, wiejską rzeczywistością. Seria krótkich nagrań multimedialnych związanych z tematyką jedzenia na dawnej wsi ziemi radomskiej, to unikatowy materiał zawierający nie tylko osobiste przeżycia i wspomnienia ich bohaterów, ale także opisujący historyczne realia ówczesnego życia, które muszą obecnie wydawać się bardzo odległe współczesnym, młodym odbiorcom.

Ciekawa i nowoczesna forma projektu w postaci warsztatów filmowych, gdzie młodzież odgrywa konkretne role z planu filmowego i zaprasza na przygotowane przez siebie sesje nagraniowe seniorów z własnego otoczenia, sprzyja międzypokoleniowej integracji i przekonuje, że zbieranie tego typu relacji może być także formą przygody i prawdziwym wyzwaniem. Jednocześnie pozwoliła uczestnikom warsztatów spotykać się z tzw. żywą materią przeszłości, przekazaną im przez realnie żyjące osoby, które przez pryzmat własnych doświadczeń i nabytej wiedzy kreślą lokalne mikrohistorie, jakich warsztatorowicze nie znajdą w szkolnych podręcznikach. Efektem projektu jest więc ponadpokoleniowe spotkanie i dialog młodych uczestników warsztatów z osobami w wieku swoich dziadków, w trakcie którego przekazana i utrwalona została istotna część lokalnego, niematerialnego dziedzictwa kulturowego z kręgu kultury ludowej.

Chcielibyśmy, aby nasz projekt przyczynił się do stworzenia aktywnie działającej w lokalnym środowisku grupy młodych ludzi, zainteresowanych gromadzeniem ustnych przekazów na temat przeszłości, kultury czy tradycji, zarówno w obrębie własnej rodziny, jak i w społeczności. Dysponując wiedzą i umiejętnościami nabytymi w trakcie warsztatów filmowych młodzież może stać się w przyszłości zaangażowanym twórcą lokalnych repozytoriów historii, nie tylko tej mówionej.

tekst : Magdalena Chrapek - Warczyński
fotografie : Piotr Piasta, Julia Plaskota
grafika : Małgorzata Jagielska

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2022

ICAD
FUNDACJA

**FILMOWE WARSZTATY REJESTROWANIA
LOKALNYCH TRADYCJI**